కాలం చేరువై పేరయ్య కన్నుమూసినా దాహంగొన్న బాటసారులకు అతడు త్రవ్వించిన బావి ప్రాణదానం చేస్తూనే ఉన్నది. ఆ మరుభూమిలో బావి ఎందుకని ఆనాడు అంతా ప్రశ్నించారు. పేరయ్య సమాధానం......

దిగంతాలనుండి విపరీతమైన వేగంతో సుళ్లు తిరుగుతూ, సమస్త జీవరాసులలోని తేమనూ, చైతన్యాన్నీ హరించివేస్తూ వీస్తున్నవెచ్చనిగాలి ఆ పరిసరాలలోకి వచ్చినంతనే చల్లబడుతున్నట్టుగాఉంది. ఆకాశాన ఒక్క మేఘశకలమైనా లేదు. ఎండ వేడిమికి భయపడికీటాది క్షుద్రజీవులు కూడా తమతమ నెలవులు విడిచి చరించడంలేదు. ఇంత సేపటి కొక కాకి గూటినివదలి ఆహారం కోసం బయటకు వచ్చిందో ఏమో, నీరసంగా ఎగురుతూ పోతున్నది.

ఆయువకుడు సేదదీరి వేపచెట్టు బోదెకానుకొని కూర్చునికళ్ళు మూసుకున్నాడు. అతనికి అంతా కలవలె తోచింది. ఆతడుఉదయంఅనగా బయలుదేరి, సూర్యుడునడినెత్తిమీదికి వచ్చేదాకాచేతిలో సంచితో నడుస్తూనే ఉన్నాడు. అవన్నీ మరుభూములు. అక్కడక్కడ చెరువులమీద ఆధారపడిఉండే మాగాణిభూములుఉన్నాయి. భూమి అంతా బీటలువారి నీటికిమొహంవాచి ఉన్నది. ఆయువకుడుమరి నాలుగు మైళ్ళు నడిస్తే స్వగ్రామం చేరుకోగల డనగా అతనికి విపరీతమైన దాహం ప్రారంభమైంది. వెచ్చనిగాలి బాణవేగంతో వీస్తూవుండటంవల్ల అతని సర్వనాడులూ క్రుంగిపోయాయి. అడుగు తీసి అడుగు వెయ్యటమే కష్టమైపోయింది. ఎక్కడా కనుచూపు మేరలో ఏవూరూ కనిపించటంలేదు. తూర్పుదిశగా ఒక వంద గజాల దూరంలో ఒక వేపచెట్టు మాత్రం ఒంటరిగా ఉంది. అతడు ఆ చెట్టుదరికి చేరుకొన్నాడు. అతని కల వేయిరెట్లుగా ఫలించినట్లయింది. ఆ చెట్టుకు పదిగజాల దూరంలోనే ఒక బావి, ఇనుప గొలుసుతో ఉన్న ఒక బొక్కెనా అతనికి కనిపించాయి. అతడు సంచి అక్కడ పడేసి త్వరత్వరగా ఆ నీళ్ళు తోడుకొని కాళ్ళూ చేతులూ మొహమూ కడుక్కుని తర్వాత కడుపునిండా త్రాగాడు. ఆ నీళ్ళు కొబ్బరిపాలవలె ఉన్నాయి. అతడు నెమ్మదిగా వచ్చి వేపచెట్టు బోదె కానుకొని కూర్చున్నాడు

నిజానికి ఇంతకుపూర్వం వలెనే సూర్యబింబం నిప్పులను కురిపిస్తూనే ఉంది. వేడిగాలి 'రివ్వున' వీస్తూనే ఉన్నది. అయినా అతని కళ్ళకు సమస్త ప్రపంచమూ, చల్లగా హాయిగా కనిపిస్తున్నది.

ఈ మరుభూమిలో, ఈ కాలిబాటల ప్రక్కగా ఒంటరిగా ఈ బావి ఎందుకువుంది? అక్కడికి చుట్టూ ఏడెనిమిది మైళ్ల పరిధిలో ఏ వూరూ ఉన్నట్టు లేదు. ఈ ప్రాంతంలో బావిని ఎవరు త్రవ్వించారు? ఏ ప్రయోజనం ఉద్దేశించి త్రవ్వించారు.

ఆ యువకుడికి కొద్ది క్షణాల్లోనే మగతగా నిద్ర పట్టింది.

* * *

ఏపుగా పెరిగిన వెదురుఛెట్ల మధ్య భుజం మీద మంచినీళ్ల కావడితో వడివడిగా నడుస్తున్నాడు పేరయ్య. ప్రక్కనే ఏ చెట్టు కొమ్మల లోనో దాక్కుని ఉండి కోయిల కూస్తున్నది. వేగంగా వీచే గాలిని తమలో పూరించుకొని వెదురు పొదలు 'జుమ్మ' ని శబ్దం చేస్తున్నాయి. పేరయ్య త్వరత్వరగా నడిచి పూరి చివరగా ఉన్న ఒక యింట్లో ప్రవేశించి నీళ్లకావడి దింపాడు.

ఆ వూరిలో ఉన్న బావు లన్నిటిలోనూ నీళ్ళు సముద్రపు నీటివలె ఉప్పగా ఉంటాయి. ఊరికి అరమైలు దూరంలో ఉన్నదొక పెద్ద మంచి నీళ్ల బావి. ఆ బావినీరే ఊళ్లోవారికి శరణ్యం. ఉప్పునీరు స్నానాలకూ, పై వాడకానికీ తప్ప మరెందుకూ పనికిరాదు. పేరయ్య రోజూ చీకటి ఉండగానే లేచి స్నానంచేసి, తడిగుడ్డతోనే భుజం మీద కావడి వేసుకొని బయలుదేరి, బాగా పొద్దెక్కేదాకా బావినుంచి వూరికీ వూరినుంచి బావికీ తిరిగి అందరి ఇళ్లకూ నీరు చేరవేస్తాడు. తర్వాత ఇంటికివచ్చి నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని కాస్సేపు నడుంవాల్చి లేస్తాడు. మూడు గంటలు కాగానే భుజంమీద కావడితో బయలుదేరుతాడు.

అతని తండ్రి కూడా సరిగ్గా అలాగే చేసేవాడు. పేరయ్య పదహారేళ్లవాడై వుండగా అతని తండ్రికి పక్షవాతం వచ్చి కాలూ చెయ్యీ పడిపోయి మంచంలోనుంచి లేవలేకపోయాడు. తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే, పసివాడైన పేరయ్య భుజం మీద కావడి, కుటుంబ భారమూ పడ్డాయి. కుటుంబమంటే మందీ మార్బలమూ ఏమీ లేదు. అతనికి అప్పటికి ఉన్నదల్లా తల్లి ఒక్కతే. ఆమె అసలే బలహీనురాలు. పైగా భర్త మరణం ఆమెను మరింత క్రుంగదీసింది. ఆమెలో జవసత్త్వాలు సన్నగిల్లిపోయాయి. ఆమె కళ్ళు గాజుబిళ్లలవలె ఉండేవి. పగలే చూపు సరిగా ఉండేదికాదు. అయినా తప్పనిసరి కాబట్టి నెమ్మదిగా తడుముకుంటూ యింటిపనులు చేసుకునేది రోజూ పేరయ్య అన్ని యిళ్లకూ నీళ్ళు మోసి అలసిపోయి యింటికివచ్చి భోజనం ముందు కూర్చునేసరికి ఆమె ప్రారంభించేది. "ఏమిరా, నాయనా? చూస్తున్నావుగా నా అవస్థ! పెద్ద ముండనైనాను. బ్రతికినన్నాళ్ళు బ్రతకబోను. మొన్న ఆ పుండరీకాక్షయ్య ఎక్కడో ఏదో మనువు ఉన్నదని చెప్పాడు. నువ్వు ఒక యింటివాడి వైతే చూసి కళ్ళు మూస్తాను.... ఏమీ సమాధానం చెప్పకుండా అలా నల్లరాయిలా కూర్చుంటావు, ఎలారా నీతో వేగటం?" అంటూ ఉండేది. పేరయ్య స్వతహాగా మితభాషి తల్లి కళ్లనీళ్ళు పెట్టుకోవటం చూసి అప్పుడప్పుడు "ఇప్పుడేం తొందర రొచ్చివడిందే? నీకు మరీ చాదస్తం .... " అనేవాడు.

అంతగా పోరు పెట్టినప్పటికీ ఆ ముసలిదాని కోరిక తీరనేలేదు. ఒకనాడు మేఘాలు ముసురుకొని పగలే చీకటి కమ్మినట్లయి, మరి కాస్సేపట్లో వర్షం ప్రపంచాన్ని ముంచెత్తుతుందనగా ఆమె వంట పూర్తిచేసి పంచలోకి వచ్చి కొంగు పరచుకుని పడుకుని సునాయాసంగా ఎవరినీ బాధ పెట్టకుండా ఒంటరిగా ప్రాణాలు వదిలింది.

పేరయ్య వచ్చి కావడి దింపి నిద్రిస్తున్న తల్లిని 'లేపి యిబ్బంది పెట్టటం ఎందుకు లెమ్మ' ని అనుకుని లోపలికి వెళ్లి సిద్ధంగా ఉన్న అన్నం వడ్డించుకుని సుష్టుగా భోజనం చేశాడు. తర్వాత చెయ్యి తుడుచుకుంటూ పంచలోకి వచ్చి యింకా అలాగే పడుకుని ఉన్న తల్లిని చూసి నవ్వుకుని 'అమ్మా' అని పిలిచాడు. ఆమె లేచి "ఎప్పుడు వచ్చావురా నాయనా" అని అడిగితే "నేను రావటమూ అయింది, నా భోజనమూ అయింది. నువ్వు లేచి కాస్త ఎంగిలి పడు. అసలే పొద్దెక్కింది." అందామనుకున్నాడు. కాని అతడు రెండుసార్లు పిలిచినా, ఆమె కదలనైనా లేదు. అతనికి అనుమానంవేసి దగ్గరికి వెళ్లి పరీక్షగా చూసి ఒక్కసారిగా బావురుమన్నాడు. అతని ఏడుపు విని నలుగురూ చేరారు. తర్వాత వారు తలా ఒక చెయ్యీ వేసి అన్ని పనులూ పూర్తిచేశారు. పేరయ్య మళ్లీ ఆ యింట్లోకి వెళ్లి ఒకప్రక్కగా కూర్చుని ఒంటరిగా దుఃఖించాడు.

అప్పటికి అతనికి ఇరవైయేళ్ళు. రోజూ తెల తెలవారుతూండగా లేచి స్నానంచేసి కావడి భుజం మీద వేసుకుని బావికి బయలుదేరేవాడు. అపరాహ్ణం దాకా అదేపని. తర్వాత మళ్లీ మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకే బయలుదేరి పొద్దు గూకిన తర్వాత యింటికి చేరుకునేవాడు.

ఆ వూరి కరణం ఒకనాడు పేరయ్యను పిలిచి "ఏమిరా! ఇలా ఎన్నాళ్లని చెయ్యి కాల్చుకుంటావు? రేపు నేను పాలెం పోతున్నాను. నా వెంటరా. నా ఎరికలో ఒక సంబంధం ఉంది. పిల్లను చూసి రావచ్చు" అన్నాడు. ఆయన ఎదుట మాట్లాడలేక పేరయ్య వినయంగా తలవూపి వచ్చేశాడేగాని తర్వాత ఆలోచిస్తే ఒక ముఖ్య విషయం జ్ఞప్తికి వచ్చింది. పెళ్లి అనగానే ఎంత లేదన్నా, ఏమీ నగలూ నాణ్యాలూ పెట్టకపోయినా కొన్నివందల రూపాయలు ఖర్చు. తన దగ్గర చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. ఉన్న కొద్దిసొమ్ము తల్లి అంత్యక్రియలకూ, సంతర్పణకూ ఖర్చయింది. అతడు మర్నాడు కరణంగారి యింటికి వెళ్లి ఈ విషయం ప్రస్తావించాడు. డబ్బు విషయం ఎత్తగానే ఆయన నవ్వి "పిచ్చివాడా? అదా నీ సందేహం? మేమంతా ఏమైపోయా మనుకున్నావు. అలాంటి పిచ్చి సందేహాలు పెట్టుకోకు. ఇంటికి వెళ్లి తెల్లని చొక్కా ఉంటే తొడుక్కునిరా" అన్నాడు.

పేరయ్య ఇంటికివెళ్లి తన తండ్రి తాలూకు చొక్కా ఒకటి ఏరి తొడుక్కున్నాడు. అది తెల్లగానే ఉంది. భుజంమీద కొద్దిగా చిరిగినంత

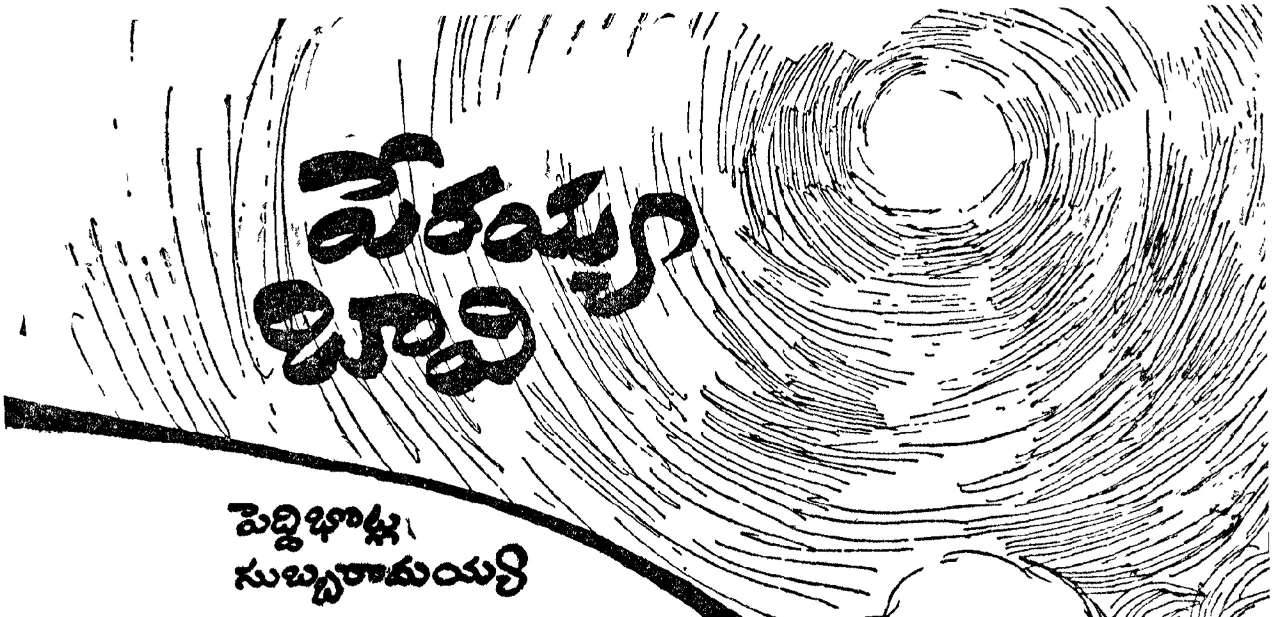

పేరయ్య బావి

పెద్దిభొట్ల సుబ్బరామయ్య

వస్త్రంలో ఏమీ లోపం రాదు. పైన ఉత్తరీయం ఉండనే ఉంది.

అతడు కరణంగారి వెంట పాలెం వెళ్ళిపిల్లను చూశాడు. పిల్ల తండ్రి బీదవాడు. ఆయనకు నలుగురు ఆడపిల్లలు. పెద్ద పిల్లలు ముగ్గురికీ ఉన్నంతలో మంచి సంబంధాలు కుదిర్చిపెళ్ళిళ్ళు చేశా డాయన. చివరిపిల్ల పేరు వర్ధని. ఆ పిల్ల వంతు వచ్చేసరికి ఆస్తి ఏమీ మిగలలేదు. పైగా పిల్లపెళ్ళి కెదిగి కూర్చున్నది. ఈ భారంఎలా వదుల్చుకోవటమా అని ఎదురు చూస్తున్న ఆయనకు పేరయ్య అన్నివిధాలా తగినవాడుగా కనిపించాడు. కుర్రవాడు కష్టపడి జీవించే తరహావ్యక్తి కాబట్టి తిండికీ, బట్టకూ లోపం జరగదు.

పేరయ్య తనముందు చాపమీద తల వంచుకుని కూర్చునివున్న పిల్లను చూశాడు. ఆ కొద్దిసేపూ వినియోగించుకునేందుకు ప్రక్కయింటివారినడిగి ఏవేవో నగలు తెచ్చి ఆ పిల్లను అలంకరించారు నిజానికి ఆపిల్లకు ఆ అలంకరణలేవీఅవసరంలేదు. మంచులో తడిసిన మందార పువ్వు వంటి ముగ్ధసౌందర్యం ఆమెది ఆ కన్నులువిశాలములై సోగలై నల్లగా ఉన్నాయి. ఆకళ్లలో అమాయకత్వం ఉట్టిపడుతున్నది ఆ శరీరఛాయ పదారువన్నెపసిడి ఛాయతో పోటీపడుతుంది. ఆ తతంగం ముగియగానే పేరయ్యపెదవి కదపకుండా లేచి కరణంగారి వెంటబయటికి వచ్చాడు.

ఆయన "ఏమిరా ! పేరయ్యా ! పిల్ల ఎలాఉంది ? నచ్చిందా ?" అని అడిగితే తలపూపి వూరుకున్నాడు. తర్వాత కొద్దిరోజుల వ్యవధిలోనే ఒక ముహూర్తం నిర్ణయించి నలుగురు పెద్దలూచేరి శుభకార్యం అయిందని పించారు. పేరయ్యతన ఒంటరితనం పోయినట్లూ, తనకీ ప్రపంచంలో అతిదగ్గర బంధువు లెంతోమంది ఉన్నట్లూ అనుభూతి పొందాడు. అతని కాశ్చర్యం వేసింది ఇన్నాళ్లుగా ఈ విశాల విశ్వంలో 'నా' అనుకోదగిన వా రెవరూ లేని తనకు ఈనాడు చిత్రంగా తననేసర్వస్వం అనుకునే ప్రాణి లభించింది. అతడుఆనందంతో, గర్వంతో ఉప్పొంగి పోయినాడు

తర్వాత కొన్ని నెలలకు ఆపిల్ల చీరె సారెతోకాపురానికి వచ్చింది. వస్తూ ఆ యింటికి వెలుగును తీసుకువచ్చింది. పేరయ్య జీవితాన్ని వెలిగించే జ్యోతిగా ఆమె ఆ యింట్లో అడుగుపెట్టింది. కొద్ది సాహచర్యంతోనే మామిడిచెట్టును అల్లుకున్న మాధవీ లత వలె ఆమె అతనికి తన్ను తాను అంకితం చేసుకొంది. రోజంతా కష్టపడి యింటికివచ్చిన పేరయ్య భార్య పరిచర్యలో స్వర్గసౌఖ్యం అనుభవించేవాడు. ఆమె, ప్రణయజలధిలో మునకలువేసి అలసి సొలసి, కాయలుగాచిన అతని భుజాలమీద తలవాల్చి విద్రించేది

తర్వాత సంవత్సరానికి ఆపిల్ల గర్భవతి అయింది. తల్లిదండ్రులు వచ్చి కాన్పుకు ఆపిల్లనుతమవెంట తీసుకుపోయారు. ఆమె వెడుతూ కళ్ల నీళ్లు పెట్టుకుంది. పేరయ్య కూడా చలించిపోయాడు. అయినా ఆమెను సముదాయించి "పిచ్చిదానా ! ఇక్కడికి పదిమైళ్లే కదూ! ఏమన్నా దూరమా భారమా ? రెండు రోజులకొకసారి వచ్చి నిన్ను చూడకపోతే నేను మాత్రం బ్రతకగలనా ?" అన్నాడు.

క్యాలెండర్లు

నాణ్యమైన ఫోటో ఆఫ్‌సెట్ క్యాలండర్లకు మమ్మ సంప్రదించండి. క్యాలండరు బొమ్మలను క్యాలెండరు మ్యాను ఫ్యాక్చర్లకు, ప్రింటర్లకు ప్రత్యేక ధరలకు సప్లయిచేయుదుము.

మంచికమీషనుపై పనిచేయుటకు సమర్థులైన ఏజంట్లు కావలెను. వ్రాయండి.

AJANTA ART CALENDER Mfg.Co.
P. B. 255, MADRAS—1.

LEUCODERMA
(శ్వేతకుష్ఠు)

వలన యెంతమాత్రం భయపడనక్కర లేదు. మావద్ద గల ప్రఖ్యాత ఆయుర్వేద ఔషధములు సులభముగా, నమ్మకంగా తెల్ల, ఎఱ్ఱ మరేరకమైనవాడలనైన, శరీరంలో యేభాగమునందున్నా పోగొట్టును. వేనవేలు మా మందు విజయమునుగూర్చి ప్రశంసిస్తున్నారు. పైపూత, లోనికి మందు సీసా 1 టికి

రూ. 20/- మాత్రమే.

Vaidyaraj Ramsharan Lalgupta
(A) PO. Rajdhanwar (H.Bagh)

ది సర్కార్స్ పాలిటెక్నిక్
మచిలీపట్నం. (స్థాపితం 1956)

గవర్నమెంటు టెక్నికల్ పరీక్షలకు సివిల్ (ఓవర్సీర్స్, డ్రాఫ్ట్స్‌మెన్) మెకానికల్, ఎలక్ట్రికల్ శాఖలలో లోయర్, హయ్యర్ గ్రేడు కోర్సులు, సిటీ అండ్ గిల్డ్స్ (లండన్) రేడియో ఇంజినీరింగ్ పరీక్షలకు శ్రేష్టమైన శిక్షణ యివ్వబడుచున్నది. కనీసార్హత ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. ఈ పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైనవారికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ఇంజినీరింగు డిపార్టుమెంట్లలో మంచి వుద్యోగములు గ్యారంటీగా దొరకగలవు. గొప్ప విద్యార్హతలుగల అనుభవశాలురైన ఇంజినీర్లచే నడిపించబడుచూ, రాష్ట్రమంతటిలో హెచ్చు ఫలితములు, ఫస్టుక్లాసులుపొందుటకు ప్రఖ్యాతిగాంచిన సంస్థ.

ప్రాస్పెక్టసు, అప్లికేషన్ ఫారములకు రు. 1 ప్రిన్సిపాల్‌కు పంపండి.

ఎస్. టి. జ్ఞానప్రకాశం. ఎం. ఇ.,
ఎ. ఎం. ఐ. ఇ., ప్రిన్సిపాల్.,
(రి) సూపరింటెండింగ్ ఇంజినీరు.

పేరయ్య బావి

అలాగే మాట తప్పకుండా అతడు రెండు మూడు రోజుల కొకసారి వెళ్ళి చూసి వస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ రోజుల్లోనే ఆమె కేదైనా ఒక బంగారునగ చేయించాలనే కోరికతో అతడు డబ్బు కూడబెట్టడం ప్రారంభించాడు.

ఆమెకు తొమ్మిది నెలలూ నిండిన తర్వాత అత డొకనాడు వెళ్ళేసరికి ఆమె కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని కూర్చునిఉంది. పేరయ్య ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళి "ఏమిటే వర్ధనీ! ఎందు కేడుస్తున్నావు ?" అని అడిగాడు. ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు. తర్వాత పేరయ్య బావమరది నోట అసలు విషయం విన్నాడు. పండుగకు ఆమె అక్క లిద్దరు పుట్టింటికి వచ్చారు. వారిలో ఒకామెకూ వర్ధనికీ చిన్నప్పటినుంచీ పడదు. ఆమె 'నీ మొగుడు నీళ్ళు మోసుకుని బతుకుతాడ'ని వర్ధనిని ఎగతాళి చేసింది. ఆపూట వర్ధని అన్నం తినలేదు. అక్క వచ్చి "పొరపాటున అన్నాను. బుద్ధితక్కువ దాన్ని. లేచి అన్నం తినవే" అని బతిమిలాడినా ఆమె కదలలేదు..

పేరయ్యకు నవ్వు వచ్చింది. వర్ధని దగ్గరగా వెళ్ళి 'ఆమాత్రం దానికే అంత కోపం చేసుకోవాలా ? తప్పుకదూ! తమాషాకు ఏదో అన్నదే అనుకో, యింత రాద్ధాంతం చెయ్యవచ్చునా ? లే. త్వరగా అన్నంతిను ...." అన్నాడు. ఆమె లేచి కళ్ళు తుడుచుకుని వంటయింట్లోకి వెళ్ళింది.

తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే పేరయ్యకు పిడుగు వంటి వార్త వచ్చింది. ఒకరోజున అతడు తెలవారుజామునే స్నానంచేసి బావికి బయలుదేరుతూ ఉండగా ఒక మనిషి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి అతని భార్యకు నొప్పులు వచ్చాయనీ, కాన్పు కష్టమయిందనీ, పిల్ల పుట్టి పోయిందనీ, తల్లి కూడా బ్రతికేదాకా నమ్మకంలేదనీ కబురు తెచ్చాడా వ్యక్తి. పేరయ్య కాళ్ళక్రింద భూమి కరిగిపోతున్నట్లనిపించింది. త్వరత్వరగా పంచె కట్టుకుని పైన ఉత్తరీయంతో ఆ మనిషివెంట నడిచాడు. అంతదూరమూ తన పెన్నిధిని తనకు దూరం చెయ్యవద్దని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూనే నడిచాడు. కాని విధి ప్రతికూలంగా వ్యవహరించింది. అతనికి చూపులయినా అందలేదు.

పేరయ్యకు లోకమంతా చీకటి అనిపించింది. అతని సుఖం చట్టుబండలై పోయింది. దొరికినట్లే దొరికి అంతలోనే చెయిజారిపోయిం దొక అమృత కలశం. అతడు ఎంతోసేవు శిలావిగ్రహంవలె చేష్టలుడిగి కూర్చుండిపోయాడు.

పేరయ్య మళ్ళీ తన పని ప్రారంభించాడు జీవితం మళ్ళీ గాడిలో పడింది. ఒంటరిగా నిర్లిప్తంగా రోజులు గడపటం ప్రారంభించాడు. అతని మనసులో దిగులు లేదు. బాధ లేదు. యంత్రంవలె తయారైనాడు.

అప్పుడప్పుడూ వారూ వీరూ 'మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకో పేరయ్యా!' అనేవారు. అతడు వారి మాటలు విని నవ్వి వూరుకునేవాడు. తర్వాత ఏళ్ళు గడిచేకొద్దీ అతనిలో మార్పు వచ్చింది. అకాలవార్ధక్యం అతని సర్వాంగాలనూ ఆక్రమించింది. మొహం ముడుతలుపడి జుట్టు తెల్లబడింది. శరీరంలో జవమూ, సత్త్వమూ ఉడిగిపోయి ఉత్సాహం తగ్గింది. అతడు తన పని తప్ప మరే విషయాన్నీ పట్టించుకునేవాడుకాదు.

ఒకనాడు కరణం అతన్ని పిలిచి 'పేరయ్యా! మా అమ్మాయికి ఏటి అవతల భోగాపురంలో సంబంధం కుదిరింది. నువ్వు వెళ్ళి లగ్న పత్రిక యిచ్చిరావాల" అన్నాడు పేరయ్య తలవూపి, అప్పటికి అన్ని యిళ్ళలోనూ నీళ్ళు చేరవెయ్యటం పూర్తి అయినందువల్ల, యింటికి వెళ్ళి త్వరత్వరగా నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని చొక్కా తొడుక్కుని సిద్ధమై వచ్చాడు. కరణం అతని చేతికి పసుపు పూసిన లగ్నపత్రిక యిచ్చాడు. పేరయ్య ఉత్సాహంతో నడవటం ప్రారంభించాడు.

నడి వేసవి. వేడిగాలి విసురుగా వీస్తున్నది. ఆ గాలికి సర్వావయవాలూ చచ్చుబడిపోతున్నాయి. పేరయ్య కాలిబాటవెంట ఏడుమైళ్ళు నడిచిపోయి భోగాపురం చేరుకుని అక్కడ యిల్లు వాకబుచేసి కనుక్కుని లగ్నపత్రిక యిచ్చి మళ్ళీ వెంటనే బయలుదేరాడు. "ఈ ఎండలో ఎలా పోగలవు ? కాస్త నడుంవాల్చి పోరాదూ ?" అని ఆ యింటి యజమాని చెప్పినా వినక 'కాదండీ బాబుగారూ ! అక్కడ నీళ్ళ యిబ్బంది ఉన్న సంగతి మీకు తెలుసుగా ! కాస్త పొద్దు వాటారేసరికి నేను కావడి భుజాన వేసుకోవాలి. లేకపోతే అందరూ యిబ్బంది పడతారు" అని సమాధానం చెప్పి తాంబూలంలో వచ్చిన రెండు రూపాయలూ రొండిని దోపుకొని తిరుగుముఖం పట్టాడు.

ఎండ వేడిమి ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు భానుబింబం నిప్పులు చెరుగుతున్నది. వేడిగాలి యధాప్రకారం బాణవేగంతో వీస్తూనే ఉన్నది. పేరయ్య కాళ్ళకు చెప్పులైనా లేవు. ఆ ఏటి యిసుకలో నడిచి అవతలిఒడ్డు చేరుకునేసరికి అతనికి ఆయాసం వచ్చింది. కాళ్ళు బొబ్బలెక్కినయ్. విపరీతమైన దాహంతో నాలుక పిడచగట్టుకుపోతున్నది. ఉత్తరీయం కళ్ళకు ఒత్తుకుంటూ అతడు ఒక్కక్షణం వెనక్కు తిరిగి నుంచున్నాడు. విపరీతమైన వేగంతో ఒక సుడిగాలి రేగి అతన్ని ఎఱ్ఱని దుమ్ములో ముంచివేసింది. అతని శరీరం తూలిపోయింది.

కొద్ది గజాల దూరంలో అతని కళ్ళ కొక విశేషం కనిపించింది. అతడు తనలో "చ ... ఇది నా భ్రమ అయిఉంటుంది .... ఈ మరుభూమిలో .... యింత ఎండలో .... అబ్బే ..." అనుకుంటూ తూలుతూ ఆవైపు నడిచాడు

ఎనభైఏళ్ళ ముదుసలి ఒకామె నాలుగైదు తాటాకులతో ఒక చిన్న పందిరి వేసుకుని కాలిబాట పక్కగా కూర్చుని ఉంది ఆమె ముందు రెండు కుండల నిండుగా చల్లని నీళ్ళు ఉన్నాయి ఆమె, తూలుతూ వచ్చిన పేరయ్యకు ఒక చెంబు నిండా నీళ్ళు అందించి, "బాగా ఎండదెబ్బ తిన్నావు .... ముందు మొహం కడుక్కోవాయనా .... ఒక క్షణం ఆగి నీళ్ళు తాగ

చ్చితే .... ఇప్పుడే తాగితే వడ తగులుతుంది" అన్నది.

పేరయ్య కాళ్లూ, చేతులూ, మొహమూ కడుక్కున్నాడు. నీళ్ల స్పర్శకే అతనిలో జీవం మొలకెత్తింది. ఖాళీచెంబు ఆమె కందించి ఒక్క క్షణం కూర్చున్నాడు. తర్వాత ఆమె త్రాగేందుకు నీళ్లు అందించింది. కడుపునిండా ఆ చల్లని నీళ్లు త్రాగి ఒక మూలగా ఆ నీడలో ముడుచుకుని పడుకున్నాడు పేరయ్య. అతనికి నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది.

అతనికి మెలకువ వచ్చేసరికి ఎండవేడిమి కొద్దిగా తగ్గింది. గాలిలో వెచ్చదనం కూడా తగ్గిపోయింది. అతడు లేచి ఆ అవ్వవంక ఒక్కసారి చూశాడు. ఆమె బోసి నోటితో, మెరుపు మెరిసినట్టు నవ్వింది. పేరయ్య "వస్తానమ్మా" అంటూ నడవటం ప్రారంభించాడు.

అతడు కరణంగారి యింటికి వెళ్లి కబురు చెప్పి తన యింటికి వచ్చాడు. చొక్కా విప్పి వంకెకు తగిలించి సందుగు పెట్టెలో నుంచి ఒక చిన్నరేకు పెట్టె బయటికి తీశాడు. అందులో ఎన్నో ఏళ్లక్రిందట తన భార్యకు ఏదైనా నగ చేయిద్దామని అతడు కూడబెట్టిన ధనం ఉంది. ఆ మొత్తం మొదట వంద రూపాయలే. ఆతర్వాత అడపాదడపా లభించిన డబ్బు కూడా అందులోనే వేశాడు. కూర్చుని అంతా లెక్కపెడితే రెండు వందల పదిహేను రూపాయ లున్నాయి. ఇప్పుడు లగ్నపత్రిక మూలంగా దొరికిన రెండు రూపాయలు కూడా అందులో వేశాడు.

తర్వాత కొన్ని రోజులపాటు అతడు ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఉండేవాడు. ఎవరితోనూ మాట్లాడేవాడు కాదు. తాను ఆనాడు ఎండలో పడిన అవస్థ మళ్లీ మళ్లీ గుర్తు చేసుకునేవాడు. ఆ ముదుసలి తనపాలిట దేవతవలె ఆనాడు అక్కడ ఉండబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే తా నప్పటి కప్పుడే ప్రాణాలు వదిలి వుండేవాడు రైలు స్టేషనునుంచి ఏ వూరికి రావాలన్నా ఆ కాలి దోవలే గతి. ఒక వూరినుంచి మరొక వూరికి పోవాలన్నా ఆ మరుభూములలో కాలిబాటతే శరణ్యం.

కరణంగారి యింట్లో పెళ్లి అయిపోయింది. పేరయ్యకు విపరీతమైన తాకిడి తగిలింది. అతడు కావడి క్రిందికి దింపేందుకు కూడా వీలు చిక్కలేదు ఆ హడావిడి తగ్గిన తర్వాత కరణంగారు పేరయ్యకు యిరవై రూపాయలూ, ఒక దోవతుల చాపూ తాంబూలంలో పెట్టి యిచ్చాడు.

పేరయ్య ఒకనాడు నడిచివస్తూ ఆగిపోయాడు. ఇంతకుపూర్వం కాలిబాట ప్రక్కన అవ్వ కూర్చుని ఉన్నచోట పదేళ్ల పిల్లవాడు కూర్చుని ఉన్నాడు. 'ఇక్కడ అవ్వ ఏదీ?' అని పేరయ్య అడిగిన మీదట ఆ పిల్లవాడు కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుని "మా నాయనమ్మ .... చచ్చిపోయింది" అన్నాడు.

పేరయ్య కొద్ది క్షణాలపాటు చేష్టలుడిగి నిలుచుండిపోయాడు. తర్వాత నెమ్మదిగా నడిచి తన వూరికి వచ్చాడు.

అతడు రెండురోజులపాటు ఏ మాలో చించాడో తెలియదు మూడోనాడు ప్రొద్దున్నే నలుగురు పనివాళ్లను పిలిచి వారితో మంతనాలు ప్రారంభించాడు. వాళ్లలో ఒకడు "నీకు పిచ్చి గాని పట్టిందా బాపనయ్యా! అక్కడ బావి తవ్వటం ఎందుకు ? తవ్వినా నీళ్లు పడవు కదా! అంతా గొడ్డునేల" అన్నాడు. పేరయ్య వినిపించుకోలేదు. "మీకు కావలసింది డబ్బు. నే నిస్తానుగా. మా పెరట్లో తవ్వినా వూరి బయట తవ్వినా ఒక్కటే .... ఏమంటారు ?" అని అడిగాడు వాళ్లు తలలూపి 'సరే' అని వెళ్లిపోయారు

మర్నాడు ఉదయమే ఊరిబయట కాలిబాటల ప్రక్కగా బావి త్రవ్వకం ప్రారంభమైంది. కరణం అది విని పేరయ్య యింటికి పరిగెత్తుకువచ్చి 'నీకు పిచ్చి పట్టిందా పేరయ్యా! ఇప్పుడే విన్నాను. ఏమిటీ పని ?' అని అడిగాడు. పేరయ్య ఏమీ మాట్లాడకుండా శిలావిగ్రహం వలె కూర్చున్నాడు. ఎంతసేపటికీ జవాబు చెప్పలేదు.

వరుసగా నాలుగు రోజులు పని సాగింది. గంగ కటాక్షించలేదు. పేరయ్య తన పనులన్నీ పూర్తి చేసుకుని అక్కడికి వెళ్లి కూర్చునేవాడు. నాలుగోనాడు పని పూర్తి చేసుకుని యిళ్లకు తిరిగిపోతూ పనివాళ్లు పెదవులు విరిచారు. 'లాభం లేదు. ఇక్కడ జల పడదు' అన్నారు. పేరయ్య కళ్లు చెమర్చినయ్. పనివాళ్లంతా వెళ్లిపోయిన తర్వాత కూడా అత డక్కడే చాలాసేపు కూర్చున్నాడు. చీకటి పడింది. పేరయ్య కదలలేదు. చిన్న చిన్న రాళ్లు చేతిలోకి తీసుకుని బావిలోకి విసిరివేస్తూ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఉన్నట్టుండి అతని శరీరం జలదరించింది. 'బుడుంగు' మని చిన్న శబ్దం వినిపించి అతడు ఆత్రుతగా బావి లోపలికి తొంగిచూశాడు. నీళ్లు! అతడు త్వరత్వరగా పనివాళ్లు నిర్మించుకొన్న మెట్లు దిగి లోపలికి వెళ్లి దోసిలినిండా నీళ్లు తీసుకుని కళ్లు కద్దుకున్నాడు. ఆ నీళ్లు కొబ్బరి పాలవలె ఉన్నాయి. అతడు ఉత్సాహంతో పొంగిపోతూ, నీళ్లు నిండిన కళ్లతో యింటికి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి వాకిట్లో వేపచెట్టుక్రింద కుక్కిమంచంలో పడుకుని, చల్లనిగాలి అలలు అలలుగా వీచి జోకొడుతూ ఉండగా ఆదమరచి నిద్రపోయాడు.

> "ఖైదీకి ముప్ఫై సంవత్సరాల కారాగృహవాసం శిక్ష విధిస్తున్నాను!" అన్నారు జడ్జిగారు. "అయ్యో! అన్ని సంవత్సరాలు అసలు బ్రతకగలనా?" అని ఖైదీవాపోవడం విని, "పోనీలే, బాధపడకు! బతికినన్నాళ్లే జైల్లోవుంటే సరిపోతుంది" అన్నారు జడ్జిగారు కరుణతో.

ఆ మరుభూమిలో జల పడటం, అందులోనూ అంత తీయని నీళ్లు పడటం. అందరికీ చిత్రమనిపించింది. తర్వాత రెండు మూడు రోజులలో పనివాళ్లు బావిచుట్టూ పళ్లెంకూడా కట్టి డబ్బు తీసుకుని వెళ్లిపోయారు. పేరయ్య వాళ్లతో మాట్లాడుకొన్న డబ్బు కాక తనదగ్గర మిగిలిన మరో అయిదు రూపాయలు కూడా వాళ్లకే యిచ్చాడు. అతని మనస్సు ఎంతో తేలికపడింది.

తర్వాత అతని జీవితం చాలా సాధారణంగా గడిచిపోయింది. వూళ్లో ఎవరి యింట్లోనైనా పెళ్లివంటి శుభకార్యాలు ఘటిల్లినప్పుడు ఉత్సాహంగా పనిచేసేవాడు. అతనికి నీళ్లకావడి ప్రియతమమైన వస్తువైపోయింది. అతడు రోజూ బావినుంచి యింటికి వచ్చేదోవలో అటూ యిటూ ఉన్న వెదురుపొదలు కాలక్రమేణా దట్టంగా పెరిగినయ్. ఆ వెదురుపొదలలో నుంచి రకరకాల ధ్వనులు వినిపిస్తూ ఉండేవి. కోయిల సమయం వచ్చినప్పుడు ఆకుల గుబురులలో దాక్కుని ఎవ్వరికీ కనుపించకుండానే, కర్ణపేయంగా కూస్తూవుండేది. వూళ్లో హరికథ భజన వంటి కాలక్షేపా లున్నప్పుడు పేరయ్య హాజరవుతూ ఉండేవాడు. భజనసమయంలో నలుగురితో చేరి 'నెమ్మి' చుట్టూ తిరుగుతూ చిరుతలు మోగిస్తూ పాటలు పాడుతూ ఉండేవాడు.

* * *

ఆ యువకుడు కళ్లు విప్పిచూశాడు. ఎండలో చురుకుపాలు తగ్గింది. ఒక కాకి 'కావు కావు' మని అరుస్తూ ఎగిరిపోతున్నది. రెండు మూడు మబ్బుతునకలు ఆకాశంలో కదులుతున్నాయి. దూరంనుంచి సముద్రపుగాలి తెరలు తెరలుగా వీస్తున్నది.

అతడు లేచి నిలబడి, 'అవును. ఈ బావి త్రవ్వించినవాడూ అందరిలాగే కాలం చేరువైనప్పుడు శాశ్వతంగా కన్నుమూసి ఉంటాడు. అయినా, యింకా అతడు దాహంగొన్న బాటసారులకు ప్రాణదానం చేస్తూనే ఉన్నాడు. అతని ఆత్మ యీ పరిసరాల్లోనే విహరిస్తూ దాహంగొన్నవారిని యిటువైపే లాక్కుని వస్తుంది. అటువంటి వ్యక్తులకు పునర్జన్మ ఉండదు" అనుకుంటూ చేతిలో సంచితో నడక సాగించాడు. ★